

Een grote jager

(Stercorarius skua)

aan de Gooimeerdijk

Geen moment denk je aan een grote jager als je door beslagen autoruiten en dikke regendroppen heen moet priemen om een worstelpartij te kunnen aanschouwen tussen een jager en een dode meeuw.

Een jager, dat was duidelijk op zondagmiddag 4 oktober om één uur 's-middags.

Met vrouw en zonen telde ik de vogels van polder en Gooimeer bedoeld als de regelmatige bijdrage aan het onderzoek van de commissie Zuidelijk - Flevoland.

Het was slecht weer.

Het regende aanhoudelijk en niet zo zuinig ook.

Het was nevelig van de regen.

En daar lag dan ter hoogte van paal 11 de jager.

Vlak aan de kant.

Af en toe raakte hij wat in conflict met de beschouwing, dreef dan de dode, jonge kapeeuw voor zich uit om een metertje verder het plukfestijn voort te zetten.

Hij hakte met zijn kromsnavel verwoed in de buik van de meeuw.

Grote plakken veren trok hij los en smikkelde duidelijk van het vlees.

De witte vederbuik van de meeuw kleurde wat rood.

De "skur", want dat had ik na enige ogenblikken wel door, dobberde weer naar de kant en zette zich weer even vermoeid op de stenen.

Intussen maakte ik wat kiekjes, voor en achteruitrijdend om aasvogel en prooi weer in het vizier te vangen en liet de familie de kenmerken noteren:

zeker zo groot als een zilvermeeuw, een grijze, wat metaalkleurige haak-snavel, poten van dezelfde kleur, een afgeronde staart!, middelste staartpennen iets verlengd, geheel donkerbruin en sterk, speciaal op de borst, cirkelvormig gevlekt, op de borst een wit vlekje, rondom het oog, vooral op de snavelbasis, donker gekleurd, een begin van een witte vlek bij de (samengevouwen) vleugelpunten, de haak van de metaalgrijze snavel ... zwart!

Ik hoopte, dat de jager, die zich in het geheel niet schuw toonde, de vleugels zou willen laten zien.

De grote witte vlek aan de basis van de staartpennen "ontorek" noemen het rijtje kenmerken.

Op mijn vriendelijk wuivend verzoek, op slechts tien meter afstand, voldeed de vogel niet.

Hij lag in het water en hakte voort.

Portier open en dicht, sorteerde evenmin effect.

Voetje buiten de deur ook al niet en dus stapte ik behoedzaam uit.

De vogel bleef liggen en liet zich niet van de wijs brengen.

Pas toen ik op afstand van een meter of vijf was gekomen, sloeg hij zijn vleugels uit en plofte enkele meters verder weer in het water neer.

Als ik een stap terugzette, schoof hij weer een half metertje op in de richting van zijn buit.

Ik had genoeg gezien en voordat ik weer in de auto zat, had de grote jager zich weer aan de dis gezet.

De grote witte vlek naar de vleugelrand toe "afgezet" met twee zwarte banen, was gezien. Vermoedelijk had ik hier te doen met een jong exemplaar: het vrijwel ontbreken van de witte vlek bij de vleugelpunten, zou er op kunnen wijzen.

Bleef het probleem van de afwijkende kleur van de poten en snavel.

In geen enkel boek kon ik hieromtrent iets terugvinden.

Juveniel en adulte exemplaren moeten vrijwel gelijk zijn.

Alle handboeken spreken over zwarte snavel en poten.

Ik hoorde later, dat een groepje Limburgse vogelers eveneens dezelfde dag een grote jager hadden waargenomen en wel aan het Oostvaardersdiep.

Voorts hoorde ik van twee herfstwaarnemingen uit het rivierengebied.

De waarneming van een grote jager moet als "zeldzaam" worden beschouwd ook aan de kust van de Noordzee.

Vanwaar deze plotselinge "opleving"?

" Mijn " skue was ongetwijfeld bezig met aas.

Ik vernam echter, dat enige jaren geleden door twee vogelaars was waargenomen hoe een grote jager een kokmeeuw achtervolgde en ten slotte doodboet.

De kokmeeuw van 4 oktober vertoonde geen andere verwondingen dan de inkeping in de buik waar de grote jager de operatie toepaste.

Mogelijk had de vogel dus een " frisse ", dode kokmeeuw aangetroffen.

Of had hij toch roofmoord gepleegd?

Wie zal het zeggen.

Jl. B.

---.---.---

Telling trekvogels 2 november 1969 Gooimeerdijk - V-G 't Gooi.

Doel: Enig inzicht te krijgen in de herfsttrekking langs de Zuiddijk (c.q. Gooimeerdijk) van de polder Zuidelijk - Flevoland.

Aangezien één telling slechts een momentopname is, is deze telling van beperkte waarde.

De treksituatie o.a. door Tinbergen (1948) beschreven is in het IJsselmeergebied door de aanleg van de Flevopolders dermate veranderd, dat het toch zinvol is er een tekening van te maken.

De situatie, zoals die was vóór de aanleg van Zuidelijk - Flevoland, is beschreven door Wim Schipper (1966).

Enige waarnemingen bij verschillende weersomstandigheden van mijzelf zijn in onderstaand verslagje verwerkt.

Op 2 november 1969 is door een 10 - tal waarnemers op 4 verschillende plaatsen langs de Gooimeerdijk de trek bekeken.

Er heerste een krachtige zuidwestenwind, zwaar bevolkt.

Er is gepost van 7.30 tot 9.30 (zonsopgang 7.30) en alle vogels die voorbijvlogen zijn genoteerd.

Alleen van kramsvogel en spreeuw waren de aantallen hoog genoeg om nader uit te werken.

Zicht: 2 - 3 km.

De aantallen zijn per tien minuten in de volgende tabel geplaatst:

Tijdstip	KRAMSVOGEL				SPREEUW			
	7	10	11	13	7	(o)10(w)	11	13
7.30	29	13(o)	8	X	4	305	19	X
.40	47	9	17	-	25	35	-	303
.50	63	27	10	20	3	-	375	-
8.00	53	-	1	-	3	-	8	-
.10	89	17	18	42	46	15	20	32
.20	36	30	35	20	64	-	20	38
.30	105	-	8	10	34	-	200	80 55 7 (z)
.40	60	30	-	2	51	8	30	20
.50	36	-	-	2	22	20	2	-
9.00	104	25	12	50	25	4	-	5
.10	34	41	106	4	5	-	18	-
.20	61	34	32	15	6	-	-	4 50(z)9
.30 Totaal	717	214	247	165	288	389	673	188 457

Tab.L: Aantallen waargenomen kramsvogels en spreeuwen naar het westen vliegend (c.q. richting Muiderberg) op 2-11-70

O - Oostelijk vliegend

Z - Zuidelijk vliegend

Tellers: post 7 Hr. Bos en F. Rijnja

" 10 J. Harder (alleen dijk en polder zijn geteld!).

" 11 Fam. Blonet

" 13 Hr. v. Dijk.

Enkele van deze gegevens zijn grafisch uitgezet in figuur 1 - 4.